

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В. К. МАМУТОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ при СНУ ім. В. ДАЛЯ
АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СНУ ім. В. ДАЛЯ
ГО «ФУНДАЦІЯ «ПРОСТІР»
ГО «ІМПАКТ ЦЕНТР СХІД.ЮА»
ЛУГАНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СПІЛКИ ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ

IX Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених
ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: проблеми і можливості досягнення
в Україні та світі

24 жовтня 2025
Київ

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: проблеми і можливості досягнення в Україні та світі: матеріали IX Всеукраїнської наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 24 жовтня 2025 р., м. Київ. – Київ : [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2025. – 320 с.

Видається за рішенням Вченої ради факультету економіки та управління Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, протокол № 2 від 23 жовтня 2025 р.

Редакційна колегія:

- Семененко І. М. голова організаційного комітету конференції, керівник Ресурсного центру зі сталого розвитку при СХУ ім. В. Даля, д.е.н., професор, професор кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля
- Целіщев О. Б. співголова організаційного комітету конференції, д.т.н., професор, проректор з наукової роботи СХУ ім. В. Даля
- Десятнюк О. М. співголова організаційного комітету, д.е.н., професор, ректор ЗУНУ
- Заблудська І. В. співголова організаційного комітету конференції, д.е.н., професор, директор Луганської філії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В. Мамутова НАН України»
- Куцмус Н. М. співголова організаційного комітету конференції, д.е.н., професор, завідувач науково-дослідної частини, професор кафедри міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції Поліського національного університету
- Дивак М. П. д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ЗУНУ
- Коруц У.З. д.юр.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
- Острроверхов В. М. к.е.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
- Крисоватий А. І. д.е.н., професор, голова вченої ради ЗУНУ, завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ЗУНУ
- Івченко Є. А. д.е.н., професор, декан факультету економіки та управління СХУ ім. В. Даля
- Коцур А. С. к.е.н., доцент, декан факультету економіки і управління ЗУНУ
- Кізима А. Я. к.е.н., доцент, декан факультету фінансів та обліку ЗУНУ
- Буяк Л. М. д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики ЗУНУ
- Августин Р. Р. д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
- Ольшанський О. В. д.н. з держ. упр., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля
- Кириленко О. П. д.е.н., професор, професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія ЗУНУ
- Панасюк В. М. д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри аудиту ЗУНУ
- Птащенко О. В. д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики та інформатики ЗУНУ
- Бурко Я. В. к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля
- Маслош О. В. к.х.н., доцент, керівник аналітичного центру СХУ ім. В. Даля, доцент кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля
- Швець Н. В. відповідальний секретар конференції, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва СХУ ім. В. Даля

Відповідальність за зміст і редакцію матеріалів несуть автори та наукові керівники.

© СХУ ім. В. Даля, 2025

© Колектив авторів, 2025

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ІМПЕРАТИВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
<i>Макогін П. О.</i>	49
ПРОЕКТУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ПОСЛУГОВУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЮ СТАТИСТИКОЮ	
<i>Мушак А. Я.</i>	51
СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
<i>Опанасюк Н. Б.</i>	52
INNOVATIVE STRATEGIES FOR MANAGING ECONOMIC RISKS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	
<i>Rudych M., Pimenov V.</i>	54
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ МІСТ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ	
<i>Світличний Д. С.</i>	56
РОЛЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ)	
<i>Світличний О. С.</i>	59
СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ВІТЧИЗНЯНИХ БІЗНЕС-КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ В УМОВАХ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
<i>Слюта В. В.</i>	61
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	
<i>Соломатіна Н. С.</i>	63
ПІСЛЯВОЄННИЙ РИНОК ПРАЦІ Й ДОБРОБУТ: МОДЕЛІ РЕСКІЛНГУ ТА ВПЛИВ НА ЗАЙНЯТІСТЬ, ПРОДУКТИВНІСТЬ І НЕРІВНІСТЬ	
<i>Сподарик О. М.</i>	65
РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
<i>Суфеляк М. І.</i>	67
ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ВІД РУЙНУВАНЬ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: СТАН І ОСОБЛИВОСТІ	
<i>Трегуб О. А.</i>	69
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ	
<i>Фаталов М. Г.</i>	72
РОЛЬ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ РОДОВИЩ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ	
<i>Фірман М. А.</i>	76
ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ	
<i>Хомин І. В.</i>	78
СТАЛИЙ РОЗВИТОК І СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	
<i>Худик Д. І.</i>	80

5. Деревянко Б.В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки): навчальний посібник. д-р юрид. наук, проф. Б.В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.

6. Костюченко О.Є. Правове регулювання страхування ризиків у сфері будівництва. *Європейські перспективи*. 2023. № 2. С. 91–96.

РОЛЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ)

Світличний О. С., аспірант

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень ім. В. К. Макутова НАН України»

Останній абзац частини першої Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України до 2030 року» від 30 вересня 2019 року проголошує: «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України» [1]. А отже, усі законопроекти, які розроблятимуться і прийматимуться чи ухвалюватимуться в Україні до 2030 року, повинні враховувати цілі сталого розвитку, визначені у пунктах 1 – 17 частини першої названого Указу Президента України. Щоб досягти цих цілей потрібно застосовувати наявні у правовому полі України, теорії нормотворення і нормопроєктування, правозастосовній практиці засоби регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання. Останніх слід спрямовувати у вірному і потрібному державі напрямку.

Важливим і одним із основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є ліцензування видів господарської діяльності. Ліцензування необхідне для протидії вступу на ринок осіб, не здатних внаслідок відсутності відповідної кваліфікації й інших можливостей грамотно займатися певним видом діяльності, і, спрямоване на захист насамперед споживачів, та й самих учасників підприємницької діяльності [2, с. 8; 3, с. 171]; ліцензування оберігає економіку від потенційних непрофесійних учасників, які через відсутність потрібних компетентностей, технологій, сировини, обладнання об'єктивно не зможуть виготовити якісний товар, надати якісну послугу чи якісно виконати роботу [3, с. 171]. Вважаємо, що саме ліцензування у визначених законом випадках (тобто для визначених законом видів господарської діяльності) виступить певним способом захисту суб'єктів економіки, здатних досягти цілей сталого розвитку України, від постачальників неякісної сировини та конкурентів - виробників неякісної продукції.

Найбільше значення ліцензування має для забезпечення наступних цілей сталого розвитку держави Україна до 2030 року:

- з пункту 4 частини першої – забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- з пункту 6 частини першої – забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- з пункту 7 частини першої – забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх;
- з пункту 9 частини першої – створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;

- з пункту 12 частини першої – забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва [1].

Зрозуміло, що і інші цілі сталого розвитку держави, названі в інших пунктах частини першої відповідного Указу Президента, можуть досягатися у тому числі і за допомогою застосування ліцензування. Тобто одним із важливих завдань ліцензування можна визначити реалізацію державної політики у сферах з ліцензованими видами господарської діяльності.

На прикладі наведеного пункту 4 частини першої можна вказати, що Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності від 30 грудня 2015 року (далі – Ліцензійні умови) містять значну кількість вимог до ліцензіатів. Останніми згідно із пунктом 4 Ліцензійних умов є усі можливі заклади освіти, наукові та інші установи - на рівні вищої освіти, - у сфері післядипломної освіти, - на рівні фахової передвищої освіти, - на рівні професійної (професійно-технічної) освіти (першому (початковому), другому (базовому), третьому (вищому), - на рівні повної загальної середньої освіти (початковому, базовому середньому, профільному середньому), - на рівні дошкільної освіти, - у сфері позашкільної освіти. При цьому на рівні дошкільної освіти та у сфері позашкільної освіти ліцензіатами можуть виступати навіть фізичні особи - підприємці [4].

Вимоги до забезпечення якості освіти перманентно підвищуються. Так, наприклад, для започаткування та провадження освітньої діяльності на рівні вищої освіти потрібно відповідати кадровим вимогам за рівнем вищої освіти та освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. Серед останніх окремо виділено у пункті 37, що відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників освітньому компоненту визначається: «на підставі документів встановленого зразка про: ...керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, що була захищена в Україні або за кордоном», а також «щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років» [4]. А загалом у пункті 38 «Досягнення у професійній діяльності, які зараховуються за останні п'ять років» визначено 20 різних критеріїв до науково-педагогічних працівників.

Серед сучасних технологічних вимог щодо започаткування та провадження освітньої діяльності для освітніх програм на відповідному рівні вищої освіти слід виділити та окремо навести у повному обсязі підпункт 2 пункту 39, за яким «до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності до здобувача ліцензії (ліцензіата) встановлюються такі технологічні вимоги: 2) забезпечення навчальними аудиторіями та лабораторіями, майстернями, включаючи комп'ютерні робочі місця (враховується комп'ютерна техніка із строком експлуатації не більше восьми років), полігонами, обладнанням та устаткуванням, спортивними залами та спортивними майданчиками (стадіоном) в обсязі, достатньому для виконання затвердженої (затверджених) освітньої (освітніх) програми (програм) та навчальних планів, медичним пунктом, бібліотекою з читальним залом, актовим чи концертним залом та пунктом харчування» [4]. Слід вказати на певну адаптацію держави до сучасних умов діяльності ліцензіатів на прикладі сфери вищої освіти. Раніше точилися суперечки між вченими та практиками у сфері освіти стосовно залишення чи відмови при ліцензуванні закладів освіти врахування показника кількості місць у читальних залах, адже кожна навчальна аудиторія може виконувати функцію читального залу, а наявність Інтернету взагалі робить зайвими читальні зали [5, с. 8], стосовно відмови від застарілих показників

кількості книг із розрахунку на одного студента, кількості періодичних фахових видань, адже усі вони представлені в Інтернеті [6, с. 19; 7, с. 149]. Сьогодні, як видно із процитованої вище норми, такого зобов'язання у Ліцензійних умовах немає, а в підпункті 3 пункту 39 міститься норма, що також відповідає сучасним реаліям: «3) забезпечення навчальних аудиторій мультимедійним обладнанням повинно становити не менше 25 відсотків кількості аудиторій» [4].

Отже, на прикладі ліцензування провадження освітньої діяльності показано можливість, важливість і своєчасність застосування ліцензування як важливого засобу регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання задля досягнення визначеної цілі сталого розвитку України до 2030 року – забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Ліцензування інших видів господарської діяльності спрямовується на досягнення більшості з інших 16 цілей сталого розвитку.

Джерела

1. Про цілі сталого розвитку України до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Саниахметова Н.А. Юридический справочник предпринимателя. Н.А. Саниахметова. Изд. 6-ое, перераб. и доп. Х.: Одиссей, 2004. 1056 с.
3. Деревянко Б.В. Ліцензування як засіб регулюючого впливу держави на діяльність навчальних закладів. *Форум права*. 2011. № 4. С. 167–178. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/316>
4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
5. Огнев'юк В. Криза – момент істини для університетської освіти. *Вища школа*. 2009. № 11. С. 5–16.
6. Огнев'юк В. Університетська освіта України в контексті перспектив європейської інтеграції. *Віче*. 2010. № 20. С. 16–20.
7. Деревянко Б.В. Послуги у сфері освіти: правове регулювання: монографія. Б.В. Деревянко; МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк: Видавничий дім "Кальміус", 2013. 387 с. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/220>

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ВІТЧИЗНЯНИХ БІЗНЕС-КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ В УМОВАХ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Слюта В. В., здобувач магістратури

Науковий керівник: к. е. н., доцент Плотнікова М. Ф.

Поліський національний університет

У XXI столітті бізнес-моделі компаній зазнають глибокої трансформації під впливом глобальних викликів: цифровізації, екологічної кризи, соціальної нерівності, соціальної відповідальності та геополітичної нестабільності. Сталий економічний розвиток більше не розглядається як виключно макроекономічна категорія – він вимагає мікроекономічних рішень, зокрема адаптації бізнес-моделей до принципів ESG

МАТЕРІАЛИ

ІХ Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПРОБЛЕМИ І МОЖЛИВОСТІ ДОСЯГНЕННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Київ, Україна, 24 жовтня 2025 р.

Відповідальний за випуск	Н. В. Швець
Редактор	Н. В. Швець
Технічний редактор	О. Є. Турчанина

Електронне видання
Формат файлу: PDF, сторінка А4 (210х297 мм)
Умовн.друк.арк. 16

© СНУ ім. В. Даля, 2025
© Колектив авторів, 2025